

Voorwoord Bert Wagendorp

In december 2000 kwam ik voor de eerste keer in contact met de VIENO (Vereniging voor Interessante Edoch Nutteloze Onderzoeken). Dat gebeurde naar aanleiding van een belangrijke kwestie, die destijds in de kolommen van de beroemde rubriek 'Het Schavot' in *de Volkskrant* de gemoederen hoog deed oplopen. Het betrof een debat over de meest rechtvaardige benadering van het fenomeen recordinternational. Op 16 december 2000 publiceerde 'Het Schavot' de lijst van recordinternationals volgen de VIENO.

Het duurde nog enkele maanden voor de VIENO voor het eerst van zich liet horen in de vorm van een echt rapport, namelijk rapport 772-C: 'De Meest Succesvolle Internationals'. Dat werd gepubliceerd op zaterdag 7 april 2001 en leidde tot een sindsdien niet meer vertoonde hevige rum op proefabonnementen van *de Volkskrant*.

Op die dag openbaarde zich ook mijn eerste twijfel over de naam VIENO. Het leek mij weliswaar zeer Interessant om te weten wie de meest succesvolle international aller tijden was (op dat moment was dat Cruijff) maar bepaald niet nutteloos. Ik herinner mij dat ik destijds nog een behoorlijk goede indruk heb gemaakt op een heel mooi meisje in een café aan de Amstel, met een boeiende monoloog over de Meest Succesvolle Internationals. Ik geef eerlijk toe dat ik niet heb verwezen naar de VIENO en deed alsof ik het allemaal zelf had bedacht, om zodoende het meisje ervan te overtuigen dat zij te maken had met een onderzoekende en creatieve geest.

Hoe het een en ander afgelopen is laat ik in het midden, maar ik kan wel vaststellen dat de door de Vereniging verzamelde kennis bepaald nuttig was.

Dit geldt voor alle in dit boek verzamelde kennis. Ik begrijp niet hoe de geestelijk vader van de VIENO, Martin van Neck, zijn levenswerk ooit het predicaat Nutteloos heeft kunnen meegeven. Ik noem een voorbeeld. Van Neck heeft onderzocht of zich aan boord van de Titanic ook de Nederlandse voetbalinternationals bevonden op het moment dat het schip naar de kelder ging. Om de spanning er in te houden laat ik even in het midden wat hij in de archieven aantrof.

Nu stel ik u voor de keuze. Op de voorpagina van een Nederlandse krant treft u de volgende koppen aan:

1. Nederlandse economie krabbelt uit het dal
2. Pierre Bokma in remake Swiebertje
3. Ramp Titanic kostte leven aan linksbuiten Oranje
4. Windhoos treft Tubbergen.

Gaat u even rustig bij uzelf na welk stuk u als eerste gaat lezen. Ik heb zelf een niet-representatieve gehouden onder vrienden en bekenden, en daaruit kwam naar voren dat van de twintig ondervraagden zeventien het stuk over de Titanic en de linksbuiten zouden gaan lezen en dat drie direct zouden doorbladeren naar de sportpagina's, in de verwachting dat daar de Titanic-onthulling verder zou worden uitgewerkt.

Als we door de VIENO verzamelde kennis dan zo nodig nutteloos willen noemen, dan blijkt hieruit, dat de behoefte aan nutteloze kennis die aan nuttige kennis overstijgt. Als journalist wist ik dat overigens al lang, ook zonder steekproef. Nuttige kennis is meestal saai, voorspelbaar en vervelend maar zogenaamde nutteloze kennis, daar heb je wat aan.

Voor in sportkringen is nutteloze kennis heel erg populair. Vroeger was ik sportjournalist en ik heb over de gehele wereld in treurige restaurants en hotellobby's avonden stukgeslagen met het uitwisselen van volstrekt nutteloze, triviale sportweetjes met collega's. Ik weet zeker dat die avonden nog boeiender waren geweest als ik destijds al de beschikking had gehad over dit boek.

Ik zou dan bijvoorbeeld even geheimzinnig op het inmiddels met wijn bevlekte tafelkleed hebben getrommeld en de volgende intrigerende vraag op tafel hebben gelegd: Welke vier Nederlandse voetballers speelden tweemaal op hun verjaardag in Oranje?

Daarna zou ik mij geweldig verkneukelen om de verbouwereerde gezichten om mij heen. Daar zou ik mijn collega's even mooi tuk hebben gehad. En nadat ik tot ieders verbazing de namen van de gelukkige jarigen uit mijn mouw had geschud, zou ik mijn vrienden de definitieve knock-out toedienen met de volgende hersenbreker: Op welke twee dagen van het jaar zijn de meest internationals geboren?

Nutteloze kennis is ook al helemaal niet nutteloos, omdat je soms urenlang in stille overpeinzing kunt mijmeren over de door de VIENO ontdekte werkelijkheid, waarna je plotseling ontwaakt uit je roes als een rustiger en evenwichtiger mens die het gewoel even in perspectief heeft gezet.

Ik heb bijvoorbeeld heerlijk gemediteerd op de volgende onverklaarbare onderzoeksresultaten:

- Spelers die zes keer of vaker in het Nederlands elftal hebben gespeeld, werden gemiddeld twee jaar ouder dan de ongelukkigen die maximaal vijf interlands speelden.
- De jongste oud-international aller tijden (achttien jaar en één maand) scoorde bij zijn debuut drie doelpunten, maar werd toch nimmer meer uitverkoren voor Oranje,

Al het hele leven nutteloos is, dan is uit nutteloze onderzoeken voortgekomen kennis zonder mees essentiële levenswijsheid. Lijkt mij

Ik moet me kortom al heel erg vergissen, wanneer u van dit boek geen beter en ook gelukkiger mens wordt. Dat is, zeker gezien, de lage prijs, eigenlijk ongelooflijk.

Bert Wagendorp

Oud—hoofdredacteur 'Het Schavot'.